

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 189 (XXXIII) — Nr. 912

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Joi, 23 septembrie 2021

SUMAR

<u>Nr.</u>	<u>Pagina</u>
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE	
Decizia nr. 434 din 24 iunie 2021 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 14 alin. (2) din Codul de procedură penală și ale art. 3 alin. (4) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 74/2013 privind unele măsuri pentru îmbunătățirea și reorganizarea activității Agenției Naționale de Administrare Fiscală, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative	2–5
ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE	
461. — Ordin al ministrului cercetării, inovării și digitalizării privind aprobarea Metodologiei de evaluare și recunoaștere de către Consiliul Național al Cercetării Științifice a caracterului științific al lucrărilor elaborate de către persoane private de libertate prin decizie judecătorească definitivă.....	5–7
610. — Ordin al președintelui Autorității pentru Supravegherea Publică a Activității de Audit Statutar pentru modificarea Normelor privind buna reputație a stagiilor în activitatea de audit financiar, a auditorilor financiari și a firmelor de audit, aprobate prin Ordinul președintelui Autorității pentru Supravegherea Publică a Activității de Audit Statutar nr. 89/2018, pentru modificarea Normelor privind formarea profesională continuă a auditorilor financiari, aprobate prin Ordinul președintelui Autorității pentru Supravegherea Publică a Activității de Audit Statutar nr. 90/2018, și pentru modificarea Normelor privind acordarea vizei anuale pentru exercitarea activității de audit financiar, aprobate prin Ordinul președintelui Autorității pentru Supravegherea Publică a Activității de Audit Statutar nr. 383/2019	8–9
ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE	
Decizia nr. 40 din 7 iunie 2021 (Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept).....	10–16

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE**CURTEA CONSTITUȚIONALĂ****DECIZIA Nr. 434**

din 24 iunie 2021

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 14 alin. (2) din Codul de procedură penală și ale art. 3 alin. (4) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 74/2013 privind unele măsuri pentru îmbunătățirea și reorganizarea activității Agenției Naționale de Administrare Fiscală, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative

Valer Dorneanu	— președinte
Cristian Deliorga	— judecător
Marian Enache	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Elena-Simina Tănăsescu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Marieta Safta	— prim-magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Nicoleta Ecaterina Eucarie.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 14 alin. (2) din Codul de procedură penală și, respectiv, a dispozițiilor art. 3 alin. (4) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 74/2013 privind unele măsuri pentru îmbunătățirea și reorganizarea activității Agenției Naționale de Administrare Fiscală, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, ridicată de Cătălin Adrian lordache și, respectiv, Marius Bogdan Rădulescu în Dosarul nr. 44.923/3/2018/a1 al Tribunalului București — Secția I penală. Cauza formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 1.264D/2019.

2. La apelul nominal răspunde, pentru autorul excepției Cătălin Adrian lordache, domnul avocat Remus Rădulescu. Lipsesc părțile, față de care procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul domnului avocat Remus Rădulescu, care pune concluzii de admitere a excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 14 alin. (2) din Codul de procedură penală. În esență, arată că dispozițiile criticate nu respectă cerințele de claritate și precizie a legii, încălcând prevederile art. 1 alin. (5) coroborate cu cele ale art. 21 alin. (3) din Constituție, întrucât nu menționează care este actul de inculpare prevăzut de lege. Dezvoltă în continuare aceste susțineri, detaliate în motivarea excepției de neconstituționalitate depusă la dosar, cu referire și la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului în materie. Concluzionează în sensul că art. 14 alin. (2) din Codul de procedură penală este constituțional numai în măsura în care se prevede că singurul act de inculpare este ordonanța de punere în mișcare a acțiunii penale.

4. Având cuvântul, reprezentantul Ministerului Public pune concluzii de respingere a excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 14 alin. (2) din Codul de procedură penală în principal ca inadmisibilă, iar în subsidiar, ca neîntemeiată. În esență, arată că autorul excepției a invocat-o în camera preliminară, fără să facă nicio vorbire cu privire la actul de punere în mișcare a acțiunii penale, or, textul se referă chiar la actul de inculpare. Critica formulată nu constituie o veritabilă excepție de neconstituționalitate, în considerarea motivării eliptice. Pronunțându-se asupra unei astfel de motivări, Curtea s-ar substitui autorului excepției, ceea ce ar echivala cu

o sesizare din oficiu. În subsidiar, excepția este neîntemeiată, pentru considerentele reținute de Curtea Constituțională în Decizia nr. 165 din 9 martie 2021, prin care s-a pronunțat asupra unor critici similare. De asemenea, pune concluzii de respingere ca neîntemeiată a excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 3 alin. (4) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 74/2013 privind unele măsuri pentru îmbunătățirea și reorganizarea activității Agenției Naționale de Administrare Fiscală, arătând că nu pot fi reținute susținerile autorului acesteia.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

5. Prin Încheierea din 24 aprilie 2019, pronunțată în Dosarul nr. 44.923/3/2018/a1, **Tribunalul București — Secția I penală a sesizat, în mod distinct, Curtea Constituțională, cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 14 alin. (2) din Codul de procedură penală și, respectiv, ale art. 3 alin. (4) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 74/2013 privind unele măsuri pentru îmbunătățirea și reorganizarea activității Agenției Naționale de Administrare Fiscală, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative**, ridicată de Cătălin Adrian lordache și, respectiv, Marius Bogdan Rădulescu în aceeași cauză penală.

6. **În motivarea excepției de neconstituționalitate** a art. 14 alin. (2) din Codul de procedură penală se arată că textul de lege criticat este neconstituțional, întrucât nu menționează care este actul de inculpare prevăzut de lege. Ca urmare, acesta încalcă cerințele de previzibilitate și accesibilitate a legii impuse de art. 1 alin. (5) din Constituție. Astfel, se apreciază că este necesar să se precizeze clar și fără echivoc, în textul articolului, care este actul de inculpare prevăzut de lege, putând fi făcută o confuzie între ordonanța de punere în mișcare a acțiunii penale și rechizitoriu, în care trebuie să fie transpus exact conținutul ordonanței de punere în mișcare a acțiunii penale. Cu privire la legătura excepției cu cauza, se arată că procurorul de caz, aplicând normele de drept penal substanțial și ignorând normele de procedură penală, și-a fundamentat acuzația împotriva inculpatului Cătălin Adrian lordache prin ordonanța de punere în mișcare a acțiunii penale din 11 mai 2016 și, ulterior, prin ordonanța de extindere a urmăririi penale din 25 iulie 2016, precum și prin ordonanța din 18 august 2016, prin care i-a fost adusă la cunoștință calitatea de inculpat, iar prin rechizitoriu s-a detaliat acuzația, fiind transformat rechizitoriu din 20 decembrie 2018 într-un nou act de inculpare, întrucât sunt introduse elemente și interpretări noi în acuzare.

7. În ceea ce privește excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 3 alin. (4) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 74/2013 se susține, în esență, că acest text este neconstituțional prin recunoașterea posibilității efectuării unor acte de cercetare penală și producerii unor mijloace de probă de către prepușii uneia dintre părțile procesului penal, care nu au calitatea de organe judiciare și nu au dreptul de a prelua din

atribuțiile Ministerului Public. Se susține astfel că primul aspect de neconstituționalitate izvorăște din însăși calitatea celor care întocmesc mijloacele de probă prevăzute de aceste norme legale. Raportul de constatare întocmit de inspectorii antifraudă constituie mijloc de probă în procesul penal, deși acesta este întocmit de către funcționari care au calitatea de prepuși ai Agenției Naționale de Administrare Fiscală, instituție cu calitate procesuală activă în componenta civilă a cauzelor având ca obiect infracțiuni de evaziune fiscală prevăzute de Legea nr. 241/2005. Prin asocierea activității de urmărire penală a procurorului, care, potrivit art. 131 din Constituție, reprezintă interesele generale ale societății, adică inclusiv ale persoanei acuzate, cu activitatea părților civile, cărora li se recunoaște atribuția de a efectua adevărate acte de investigație penală, sunt afectate rolul și statutul procurorului, din perspectiva imparțialității și obiectivității sale. Invocându-se o serie de decizii ale Curții Constituționale (Decizia nr. 51 din 16 februarie 2016, Decizia nr. 633 din 12 octombrie 2018) și cu raportare la considerentele acestora, se susține că se identifică și în privința textului criticat același mecanism al legiuitorului prin care sunt date în competența funcțională a organelor cu atribuții de constatare fiscală atribuții de identificare și valorificare a probelor în procesul penal, fapt suficient *per se* pentru a se constata antiteza cu exigențele unui proces echitabil. A recunoaște angajaților părții civile dreptul de a îndeplini procedee probatorii și de a întocmi mijloace de probă reprezintă o încălcare a principiului egalității de arme, garanție a procesului echitabil, dar și a regulii fundamentale a egalității în fața legii a participanților la procesul penal, fiind, totodată, o nesocotire a dreptului la apărare.

8. **Tribunalul București — Secția I penală** apreciază că excepția este neîntemeiată, atât în ceea ce privește art. 14 alin. (2) din Codul de procedură penală, cât și art. 3 alin. (4) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 74/2013.

9. Astfel, cu privire la dispozițiile din Codul de procedură penală criticate, se prezintă mai întâi o serie de considerații referitoare la principiul previzibilității legii, care „nu se opune ideii ca persoana în cauză să fie determinată să recurgă la îndrumări clarificatoare pentru a putea evalua, într-o măsură rezonabilă în circumstanțele cauzei”. Art. 14 din Codul de procedură penală „este interdependent de art. 309 Cod procedură penală” — *Punerea în mișcare a acțiunii penale* și, prin urmare, excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, „legiuitorul determinând expres actul prin care se pune în mișcare acțiunea penală”.

10. Referitor la art. 3 alin. (4) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 74/2013 se arată că, „potrivit art. 172 alin. (10) din Codul de procedură penală, constatarea este efectuată de un specialist care funcționează în cadrul organelor judiciare sau din afara acestora, aspect care se coroborează cu normele criticate”. Ca urmare, susținerile autorului excepției sunt neîntemeiate și vin „în antiteză cu procedeul probator al constatării sau al expertizei care presupune apelarea la cunoștințele de specialitate ale unei persoane care poate nu face parte din cadrul organului de urmărire penală.”

11. Potrivit dispozițiilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierile de sesizare au fost comunicate președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului, precum și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

12. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierile de sesizare, raportul judecătorului-raportor, susținerile autorului excepției, concluziile procurorului,

dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

13. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin.(2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

14. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie:

— Art. 14 alin. (2) din Codul de procedură penală, având următorul cuprins: „*Acțiunea penală se pune în mișcare prin actul de inculpare prevăzut de lege.*”;

— Art. 3 alin. (4) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 74/2013 privind unele măsuri pentru îmbunătățirea și reorganizarea activității Agenției Naționale de Administrare Fiscală, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 389 din 29 iunie 2013, abrogat prin art. I pct. 1 din Legea nr. 199/2019 privind unele măsuri referitoare la inspectorii antifraudă din cadrul Agenției Naționale de Administrare Fiscală — Direcția de combatere a fraudelor, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 903 din 8 noiembrie 2019, și care la data ridicării excepției de neconstituționalitate avea următorul cuprins: „*În exercitarea atribuțiilor de serviciu, inspectorii antifraudă din cadrul Direcției de combatere a fraudelor efectuează, din dispoziția procurorului:*

a) *constatări tehnico-științifice, care constituie mijloace de probă, în condițiile legii;*

b) *investigații financiare în vederea indisponibilizării de bunuri;*

c) *orice alte verificări în materie fiscală dispuse de procuror.*”

15. În susținerea neconstituționalității art. 14 alin. (2) din Codul de procedură penală se invocă încălcarea prevederilor constituționale ale art. 1 alin. (5), potrivit cărora „*În România, respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie*”, iar în susținerea neconstituționalității art. 3 alin. (4) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 74/2013 se invocă dispozițiile art. 1 alin.(3) și (5) privitoare la principiile statului de drept și legalității, ale art. 16 alin. (2) privind principiul egalității în drepturi, ale art. 21 alin. (3) care consacră dreptul la un proces echitabil, ale art. 53 referitor la restrângerea exercițiului unor drepturi și al unor libertăți și ale art. 124 alin. (2) referitor la unicitatea, imparțialitatea și egalitatea pentru toți a justiției.

16. Examinând dispozițiile art. 14 alin. (2) din Codul de procedură penală în raport cu temeiul constituțional invocat, Curtea constată că s-a mai pronunțat asupra unor critici similare, prin Decizia nr. 165 din 9 martie 2021, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 482 din 10 mai 2021. Potrivit considerentelor deciziei de respingere a excepției de neconstituționalitate pronunțate cu acel prilej, „faptul că în cuprinsul dispozițiilor art. 14 alin. (2) din Codul de procedură penală nu se specifică, expres, care este «actul de inculpare prevăzut de lege» nu este de natură a conferi, în sine, acestui text un caracter neclar și impredictibil” (paragraful 16).

17. Curtea a observat în acest sens că art. 14 face parte din capitolul I — *Acțiunea penală*, cuprins în titlul II — *Acțiunea penală și acțiunea civilă în procesul penal* din partea generală a Codului de procedură penală. Textul cuprinde deci norme cu caracter general, dezvoltate/concretizate apoi, în mod corespunzător, în partea specială a Codului de procedură penală, aspect evidențiat și de instanța de judecată din prezenta cauză, în cadrul opiniei exprimate, prin referirea la art. 309 — *Punerea în mișcare a acțiunii penale* care prevede, în alin. (1), că „*acțiunea penală se pune în mișcare de procuror, prin ordonanță, în cursul urmăririi penale, când acesta constată că există probe din care rezultă că o persoană a săvârșit o infracțiune și că nu există vreunul dintre cazurile de împiedicare prevăzute la art. 16 alin. (1)*”.

18. Este deplin aplicabilă și în prezenta cauză concluzia enunțată de Curte în precedentul arătat, potrivit căreia legea penală cuprinde norme exprese și clare referitoare la actele prin

care se poate pune în mișcare acțiunea penală, astfel încât nu se poate susține că exprimarea generală din redactarea art. 14 alin. (2) din Codul de procedură penală ar crea dificultăți de înțelegere/interpretare/aplicare. Aceasta cu atât mai mult cu cât norma în cauză se adresează unei audiențe specializate, și anume autorităților competente să pună în mișcare acțiunea penală, respectiv să aprecieze asupra legalității punerii în mișcare a acțiunii penale. Sub acest aspect, Curtea Europeană a Drepturilor Omului (citată în numeroase decizii ale Curții Constituționale) a reținut că semnificația noțiunii de previzibilitate depinde într-o mare măsură de conținutul textului despre care este vorba și de domeniul pe care îl acoperă, precum și de numărul și de calitatea destinatarilor săi. Principiul previzibilității legii nu se opune ideii ca persoana în cauză să fie determinată să recurgă la îndrumări clarificatoare pentru a putea evalua, într-o măsură rezonabilă în circumstanțele cauzei, consecințele ce ar putea rezulta dintr-o anumită faptă. Este, în special, cazul profesioniștilor, care sunt obligați să dea dovadă de o mare prudență în exercitarea profesiei lor, motiv pentru care se așteaptă din partea acestora să acorde o atenție specială evaluării riscurilor pe care aceasta le prezintă (Hotărârea din 15 noiembrie 1996, pronunțată în Cauza *Cantoni împotriva Franței*, paragraful 35, Hotărârea din 24 mai 2007, pronunțată în Cauza *Dragotoniu... și Hotărârea din 20 ianuarie 2009*, pronunțată în cauza *Sud Fondi — S.R.L. și alții împotriva Italiei*, paragraful 109). Având în vedere principiul aplicabilității generale a legilor, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat că formularea acestora nu poate prezenta o precizie absolută. Una dintre tehnicile standard de reglementare constă în recurgerea mai degrabă la categorii generale decât la liste exhaustive. Astfel, numeroase legi folosesc, prin forța lucrurilor, formule mai mult sau mai puțin vagi, a căror interpretare și aplicare depind de practică. Oricât de clar ar fi redactată o normă juridică, în orice sistem de drept, există un element inevitabil de interpretare judiciară, inclusiv într-o normă de drept penal. Nevoia de elucidare a punctelor neclare și de adaptare la circumstanțele schimbătoare va exista întotdeauna. Deși certitudinea este extrem de dezirabilă, aceasta ar putea antrena o rigiditate excesivă, or, legea trebuie să fie capabilă să se adapteze schimbărilor de situație. Rolul decizional conferit instanțelor urmărește tocmai înlăturarea dubiilor ce persistă cu ocazia interpretării normelor, dezvoltarea progresivă a dreptului penal prin intermediul jurisprudenței ca izvor de drept fiind o componentă necesară și bine înrădăcinată în tradiția legală a statelor membre (Hotărârea din 22 noiembrie 1995, pronunțată în Cauza *S.W. împotriva Regatului Unit*, paragraful 36, Hotărârea din 24 mai 2007, pronunțată în Cauza *Dragotoniu și Militaru-Pidhorni împotriva României*, paragrafele 36 și 37, Hotărârea din 12 februarie 2008, pronunțată în Cauza *Kafkaris împotriva Ciprului*, paragraful 141, Hotărârea din 21 octombrie 2013, pronunțată în Cauza *Del Rio Prada împotriva Spaniei*, paragrafele 92 și 93).

19. Astfel fiind, nu pot fi reținute criticile formulate în prezenta cauză în raport cu prevederile art. 1 alin. (5) din Constituție, sub aspectul cerințelor de claritate și predictibilitate a normelor juridice.

20. În ceea ce privește art. 3 alin. (4) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 74/2013 privind unele măsuri pentru îmbunătățirea și reorganizarea activității Agenției Naționale de Administrare Fiscală, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, Curtea observă, mai întâi, că acestea au fost abrogate prin art. I pct. 1 din Legea nr. 199/2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 903 din 8 noiembrie 2019. Având în vedere însă motivarea excepției de neconstituționalitate, precum și Decizia nr. 766 din 15 iunie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 549 din 3 august 2011, prin care Curtea a constatat că „sintagma «în vigoare» din cuprinsul dispozițiilor art. 29 alin. (1) și ale art. 31 alin. (1) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și

funcționarea Curții Constituționale, republicată, este constituțională în măsura în care se interpretează în sensul că sunt supuse controlului de constituționalitate și legile sau ordonanțele ori dispozițiile din legi sau din ordonanțe ale căror efecte juridice continuă să se producă și după ieșirea lor din vigoare”, Curtea urmează a exercita controlul de constituționalitate asupra prevederilor criticate în redactarea de la momentul sesizării cu excepția de neconstituționalitate ridicată în cauză.

21. Cât privește criticile formulate, Curtea constată că și în privința acestor dispoziții legale s-a mai pronunțat, în raport cu critici similare, de exemplu, prin Decizia nr. 835 din 14 decembrie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 510 din 21 iunie 2018, prin care a respins, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 3 alin. (3) și alin. (4) lit. a) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 74/2013 (paragrafele 26—35).

22. Curtea a reținut, în esență, că dispozițiile art. 172 din Codul de procedură penală prevăd că, în anumite cazuri, organul de urmărire penală poate solicita opinia unor specialiști care funcționează în cadrul organelor judiciare sau în afara acestora. Rapoartele de constatare întocmite de acești specialiști constituie, potrivit art. 97 alin. (2) lit. e) din Codul de procedură penală, un mijloc de probă, în condițiile în care art. 5 alin. (2) din același cod prevede că organele de urmărire penală au obligația de a strânge și de a administra probe atât în favoarea, cât și în defavoarea suspectului sau inculpatului; în plus, judecata se desfășoară de către o instanță independentă și imparțială, în condiții de publicitate, oralitate și contradictorialitate, iar judecătorul își fundamentează soluția pe întregul probatoriu administrat în cauză, verificând, evaluând și coroborând probele care nu au valoare prestabilită (Decizia nr. 791 din 15 decembrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 140 din 23 februarie 2017, paragraful 22). Totodată, Curtea a reținut că, deși norma procesuală penală nu definește sintagma „specialist care funcționează în cadrul organelor judiciare”, prin actele normative edictate, conform atribuțiilor sale constituționale prevăzute la art. 61 alin. (1) din Constituție și în marja de apreciere prevăzută de acestea, legiuitorul a stabilit domeniile de competență ale specialiștilor ce urmează să își desfășoare activitatea în cadrul organelor judiciare, condițiile de numire a acestora și statutul lor. Constatările tehnico-științifice efectuate de către acești specialiști constituie mijloc de probă, în sensul dispozițiilor art. 172 și următoarele din Codul de procedură penală, iar acest mijloc de probă poate fi contestat de către părțile interesate atât în cadrul procedurii în camera preliminară, prin invocarea de excepții referitoare la legalitatea și temeinicia actelor de urmărire penală, cât și în etapa judecătii, conform dispozițiilor procesuale penale referitoare la administrarea probelor (Decizia nr. 791 din 15 decembrie 2016, precitată, paragrafele 25 și 26).

23. Prin Decizia nr. 835 din 14 decembrie 2017, mai sus citată, Curtea a mai reținut că dispozițiile art. 3 alin. (3) și alin. (4) lit. a) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 74/2013 trebuie interpretate și aplicate prin coroborare cu dispozițiile Codului de procedură penală aplicabile în această materie, astfel încât constatările tehnico-științifice efectuate de către inspectorii antifraudă din cadrul Direcției de combatere a fraudelor pot fi dispuse doar în cazuri de excepție, când există pericol de dispariție a unor mijloace de probă sau de schimbare a unor situații de fapt ori este necesară lămurirea urgentă a unor fapte sau împrejurări ale cauzei.

24. Considerentele aici redată în esență sunt dezvoltate, mai recent, în Decizia nr. 767 din 28 noiembrie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 312 din 14 aprilie 2020, prin care Curtea a respins, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 3 alin. (4) lit. a) din

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 74/2013 privind unele măsuri pentru îmbunătățirea și reorganizarea activității Agenției Naționale de Administrare Fiscală, precum și în Decizia nr. 623 din 22 septembrie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 46 din 15 ianuarie 2021, prin care Curtea a respins, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 3 alin. (4) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 74/2013 privind unele măsuri pentru

îmbunătățirea și reorganizarea activității Agenției Naționale de Administrare Fiscală, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, în raport cu critici similare celor formulate în prezenta cauză.

25. Întrucât nu au intervenit elemente noi, atât soluția pronunțată de Curte prin deciziile menționate, cât și argumentele care au fundamentat-o sunt deplin aplicabile și în prezenta cauză.

26. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Cătălin Adrian Iordache și, respectiv, de Marius Bogdan Rădulescu în Dosarul nr. 44.923/3/2018/a1 al Tribunalului București — Secția I penală și constată că dispozițiile art. 14 alin. (2) din Codul de procedură penală și, respectiv, ale art. 3 alin. (4) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 74/2013 privind unele măsuri pentru îmbunătățirea și reorganizarea activității Agenției Naționale de Administrare Fiscală, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Tribunalului București — Secția I penală și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I. Pronunțată în ședința din data de 24 iunie 2021.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Prim-magistrat-asistent,
Marieta Safta

ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE

MINISTERUL CERCETĂRII, INOVĂRII ȘI DIGITALIZĂRII

ORDIN

**privind aprobarea Metodologiei de evaluare și recunoaștere
de către Consiliul Național al Cercetării Științifice a caracterului științific al lucrărilor elaborate
de către persoane private de libertate prin decizie judecătorească definitivă**

Având în vedere prevederile:

— art. 4 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 212/2020 privind stabilirea unor măsuri la nivelul administrației publice centrale și pentru modificarea și completarea unor acte normative, aprobată cu modificări prin Legea nr. 109/2021;

— art. 96¹ din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, cu modificările și completările ulterioare;

— art. 186³ din Hotărârea Guvernului nr. 157/2016 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, cu modificările și completările ulterioare;

— art. 3 din Ordonanța Guvernului nr. 62/1999 privind înființarea Unității Executive pentru Finanțarea Învățământului Superior și a Cercetării Științifice Universitare, aprobată cu modificări prin Legea nr. 150/2000, cu modificările și completările ulterioare;

— art. 5 din anexa nr. 1 la Ordinul ministrului educației naționale și cercetării științifice nr. 5.804/2016 privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare, a statului de funcții și a organigramei Unității Executive pentru Finanțarea Învățământului Superior, a Cercetării, Dezvoltării și Inovării;

— Ordinului ministrului educației și cercetării nr. 3.463/2020 privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Consiliului Național al Cercetării Științifice, precum și a componenței nominale a acestuia, cu modificările ulterioare;

— Referatului Direcției finanțare agende strategice de cercetare nr. 11.245 din 26.08.2021,
în temeiul art. 12 alin. (3) din Hotărârea Guvernului nr. 371/2021 privind organizarea și funcționarea Ministerului Cercetării, Inovării și Digitalizării, cu modificările ulterioare,

ministrul cercetării, inovării și digitalizării emite prezentul ordin.

Art. 1. — Se aprobă Metodologia de evaluare și recunoaștere de către Consiliul Național al Cercetării Științifice a caracterului științific al lucrărilor elaborate de către persoane private de libertate prin decizie judecătorească definitivă, conform anexei care face parte integrantă din prezentul ordin.

Art. 2. — Unitatea Executivă pentru Finanțarea Învățământului Superior, a Cercetării, Dezvoltării și Inovării, Direcția de specialitate din cadrul Ministerului Cercetării, Inovării și Digitalizării și Consiliul Național al Cercetării Științifice duc la îndeplinire prevederile prezentului ordin.

Art. 3. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Ministrul cercetării, inovării și digitalizării,
Ciprian-Sergiu Teleman

București, 3 septembrie 2021.
Nr. 461.

ANEXĂ

METODOLOGIE

de evaluare și recunoaștere de către Consiliul Național al Cercetării Științifice a caracterului științific al lucrărilor elaborate de către persoane private de libertate prin decizie judecătorească definitivă

ARTICOLUL 1

Dispoziții generale

(1) Prezenta metodologie este elaborată în baza Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, cu modificările și completările ulterioare, a Hotărârii Guvernului nr. 157/2016 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, cu modificările și completările ulterioare, a prevederilor art. 5 alin. (2) din Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Național al Cercetării Științifice, precum și a componenței nominale a acestuia, aprobat prin Ordinul ministrului educației și cercetării nr. 3.463/2020, cu modificările ulterioare, a Hotărârii Guvernului nr. 299/2020 privind aprobarea Nomenclatorului domeniilor și al specializărilor/programelor de studii universitare și a structurii instituțiilor de învățământ superior pentru anul universitar 2020—2021, a Ordonanței Guvernului nr. 62/1999 privind înființarea Unității Executive pentru Finanțarea Învățământului Superior și a Cercetării Științifice Universitare, aprobată cu modificări prin Legea nr. 150/2000, cu modificările și completările ulterioare, și a Regulamentului de organizare și funcționare a statului de funcții și a organigramei Unității Executive pentru Finanțarea Învățământului Superior, a Cercetării, Dezvoltării și Inovării, aprobat prin Ordinul ministrului educației naționale și cercetării științifice nr. 5.804/2016.

(2) Domeniile sunt distribuite pe ramuri de științe și domenii de studii universitare, potrivit Nomenclatorului domeniilor și al specializărilor/programelor de studii universitare, care se actualizează periodic.

(3) Domeniile pentru care se poate face evaluarea și recunoașterea de către Consiliul Național al Cercetării Științifice (CNCS) a caracterului științific al lucrărilor științifice elaborate de către persoane private de libertate prin decizie judecătorească definitivă sunt următoarele:

- Matematică și științe ale naturii;
- Științe inginerești;
- Științele biologice și biomedicale;

- Științe sociale;
- Științe umaniste și arte;
- Știința sportului și educației fizice.

ARTICOLUL 2

Solicitarea de evaluare

(1) Solicitarea de evaluare a caracterului științific se elaborează conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 157/2016, cu modificările și completările ulterioare, și conține următoarele documente și informații:

- scrisoarea de la directorul penitenciarului cu privire la existența lucrării, cu menționarea expresă a titlului, numărului de pagini și domeniului/specializării în care se încadrează lucrarea;
- dovada de achitare a costului evaluării și detaliile despre modul de plată;
- în cazul lucrărilor cu mai mulți autori, declarație detaliată a persoanei private de liberate privind competențele în domeniu și contribuția proprie la elaborarea lucrării;
- versiunea în format „pdf” și versiunea tipărită a lucrării.

(2) Taxa de evaluare este de 1.500 lei și se colectează într-un cont pus la dispoziție de Unitatea Executivă pentru Finanțarea Învățământului Superior, a Cercetării, Dezvoltării și Inovării (UEFISCDI).

ARTICOLUL 3

Condiții de eligibilitate

Pentru a fi eligibilă pentru evaluare, solicitarea trebuie să îndeplinească următoarele condiții cumulative:

- existența documentelor și informațiilor menționate la art. 2;
- solicitantul este autor unic sau coautor al lucrării evaluate;
- domeniul și specializarea în care este elaborată lucrarea aparțin domeniilor și specializărilor universitare stabilite de nomenclatorul domeniilor și specializărilor/programelor de studii universitare.

ARTICOLUL 4

Procesul de evaluare

(1) Procesul de evaluare constă în parcurgerea următoarelor etape:

a) documentele referitoare la solicitarea de evaluare conform art. 2 se depun la secretariatul CNCS, în format tipărit și pe suport electronic;

b) verificarea de către UEFISCDI a existenței documentelor solicitate în condițiile legii și ale prezentei metodologii;

c) verificarea gradului de similitudine cu alte lucrări, prin folosirea programelor recunoscute de Consiliul Național de Atestare a Titlurilor, Diplomelor și Certificatelor Universitare (CNATDCU) în conformitate cu prevederile art. 6 lit. c) din anexa nr. 2 la Ordinul ministrului educației și cercetării nr. 5.229/2020 pentru aprobarea metodologiilor referitoare la acordarea atestatului de abilitare, acordarea titlului de doctor, precum și la soluționarea sesizărilor cu privire la nerespectarea standardelor de calitate sau de etică profesională, inclusiv cu privire la existența plagiatului, în cadrul unei teze de doctorat: iThenticate; Turnitin; Plagiarism detector + PDAS (PDAS — Plagiarism Detector Accumulator Server); Safe Assign; www.sistemantiplagiat.ro;

d) CNCS, cu sprijinul logistic al UEFISCDI, desemnează în mod aleatoriu 3 (trei) experți evaluatori din baza națională de date a experților www.brainmap.ro, care stabilesc, pe baza fișei de evaluare de la art. 5, dacă lucrarea depusă spre evaluare are sau nu caracter științific.

(2) Desemnarea experților evaluatori se efectuează ținând cont de următoarele criterii:

a) domeniul fundamental, ramura de știință și domeniul de studii universitare în care se încadrează lucrarea;

b) competența experților;

c) evitarea conflictelor de interese.

(3) Fiecare expert evaluator își va declara în scris imparțialitatea și competența în domeniul căruia îi aparține lucrarea supusă evaluării, precum și confidențialitatea. În cazul în care constată că una dintre condițiile de la alin. (2) nu este îndeplinită ori că se găsesc în conflict de interese, experții evaluatori se angajează să semnaleze de îndată acest fapt, caz în care vor fi înlocuiți cu alți experți.

(4) Pot fi propuși experți evaluatori persoane înscrise în platforma www.brainmap.ro, astfel:

a) membri ai CNATDCU sau membri ai comisiilor de specialitate CNATDCU;

b) membri ai CNCS sau membri ai comisiilor de specialitate CNCS;

c) membri ai Colegiului Consultativ pentru Cercetare, Dezvoltare și Inovare (CCCDI) sau membri ai comisiilor de specialitate CCCDI;

d) membri ai Consiliului Național pentru Transfer Tehnologic (CNTT) sau membri ai comisiilor de specialitate CNTT;

e) experți evaluatori ai propunerilor de proiecte de cercetare, dezvoltare și inovare aferente programelor finanțate de Ministerul Cercetării, Inovării și Digitalizării sau de Ministerul Educației.

(5) În documentele trimise experților evaluatori numele autorului lucrării pentru care se solicită recunoașterea caracterului științific este anonimizat.

(6) Termenul de analiză a cererii este de maximum 30 de zile lucrătoare de la data înregistrării dosarului la secretariatul CNCS.

ARTICOLUL 5

Fișa de evaluare

Experții evaluatori stabilesc, prin completarea fișei de evaluare din anexă, dacă lucrarea depusă îndeplinește condițiile pentru a fi considerată științifică, potrivit următoarelor criterii:

a) se va stabili dacă lucrarea se încadrează în cel puțin un domeniu al cercetării științifice;

b) se va urmări dacă autorul folosește teorii și metode de cercetare specifice domeniului;

c) se va analiza dacă lucrarea conține elemente de noutate în domeniu (teorii și perspective de interpretare; metode de lucru; surse documentare etc.);

d) se va preciza dacă structura lucrării este adaptată la specificul domeniului și dacă autorul respectă regulile de redactare a unei lucrări științifice;

e) se va urmări dacă autorul demonstrează clar stăpânirea stadiului de cunoaștere în domeniul lucrării (bibliografie, documentare; tehnici și metode de cercetare etc.);

f) se va preciza dacă obiectivele, partea de analiză și concluziile lucrării sunt clar formulate și plauzibile din punct de vedere științific;

g) se va stabili dacă autorul respectă normele de etică și deontologie profesională;

h) în cazul lucrărilor cu mai mulți autori se vor analiza ponderea și relevanța contribuției persoanei private de libertate la elaborarea lucrării.

ARTICOLUL 6

Rezultatul evaluării

(1) În urma examinării cererii, fiecare expert evaluator stabilește, prin DA sau NU, dacă lucrarea supusă evaluării are caracter științific. Pentru recunoașterea caracterului științific este necesară decizia unanimă DA a celor trei evaluatori că lucrarea îndeplinește condițiile pentru a-i fi recunoscut caracterul științific.

(2) Rezultatul evaluării se aprobă prin hotărâre a CNCS.

ARTICOLUL 7

Comunicarea deciziei

CNCS transmite penitenciarului rezultatul evaluării privind caracterul științific al lucrării, care se comunică deținutului prin grija persoanei desemnate să monitorizeze activitatea de elaborare a lucrării științifice.

ARTICOLUL 8

Contestarea deciziei

Solicitantul poate contesta decizia CNCS în termen de 5 (cinci) zile lucrătoare de la comunicare. Contestățiunile pot viza doar vicii de procedură și vor fi rezolvate de către o comisie formată din 5 (cinci) membri ai comisiei de specialitate a CNCS din domeniul lucrării, stabilită prin hotărâre a CNCS.

ARTICOLUL 9

Dispoziții finale

(1) CNCS poate revoca recunoașterea caracterului științific al unei lucrări în cazul în care la dosarul de evaluare au fost depuse informații false, în cazul constatării nerespectării condițiilor descrise în prezenta metodologie, precum și în cazul identificării ulterioare a unor încălcări ale normelor de deontologie și etică profesională.

(2) Revocarea se aprobă prin hotărâre a CNCS.

MINISTERUL FINANTELOR

AUTORITATEA PENTRU SUPRAVEGHEREA PUBLICĂ A ACTIVITĂȚII DE AUDIT STATUTAR

ORDIN**pentru modificarea Normelor privind buna reputație a stagiarii în activitatea de audit financiar, a auditorilor financiari și a firmelor de audit, aprobate prin Ordinul președintelui Autorității pentru Supravegherea Publică a Activității de Audit Statutar nr. 89/2018, pentru modificarea Normelor privind formarea profesională continuă a auditorilor financiari, aprobate prin Ordinul președintelui Autorității pentru Supravegherea Publică a Activității de Audit Statutar nr. 90/2018, și pentru modificarea Normelor privind acordarea vizei anuale pentru exercitarea activității de audit financiar, aprobate prin Ordinul președintelui Autorității pentru Supravegherea Publică a Activității de Audit Statutar nr. 383/2019**

În temeiul prevederilor art. 2 pct. 6, art. 3—7, 13, 14, 40, 44, 51, 66, 67, art. 73 alin. (2) și (3), art. 74 și 75 din Legea nr. 162/2017 privind auditul statutar al situațiilor financiare anuale și al situațiilor financiare anuale consolidate și de modificare a unor acte normative, cu modificările ulterioare,

având în vedere prevederile art. 77 alin. (2) și (3) din Legea nr. 162/2017 privind auditul statutar al situațiilor financiare anuale și al situațiilor financiare anuale consolidate și de modificare a unor acte normative, cu modificările ulterioare,

președintele Autorității pentru Supravegherea Publică a Activității de Audit Statutar emite prezentul ordin.

Art. I. — Normele privind buna reputație a stagiarii în activitatea de audit financiar, a auditorilor financiari și a firmelor de audit, aprobate prin Ordinul președintelui Autorității pentru Supravegherea Publică a Activității de Audit Statutar nr. 89/2018, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 733 din 24 august 2018, cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

— **La articolul 5, alineatul (1) se modifică și va avea următorul cuprins:**

„Art. 5. — (1) În vederea verificării îndeplinirii criteriilor de bună reputație prevăzute la art. 4 alin. (2), auditorii financiari și firmele de audit depun anual, pe platforma online de raportare, o declarație pe propria răspundere privind respectarea criteriilor de bună reputație, semnată olograf sau cu semnătură electronică calificată, conform anexei care face parte integrantă din prezentele norme.”

Art. II. — Normele privind formarea profesională continuă a auditorilor financiari, aprobate prin Ordinul președintelui Autorității pentru Supravegherea Publică a Activității de Audit Statutar nr. 90/2018, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 752 din 31 august 2018, cu modificările și completările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 11, alineatul (2) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(2) Declarația prevăzută la alin. (1) se depune pe platforma online de raportare și trebuie să fie însoțită de documente justificative care să ateste îndeplinirea cerințelor de FPCS în anul precedent, pentru cursurile recunoscute de ASPAAS conform prevederilor art. 8.”

2. La articolul 11, alineatul (4) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(4) În cazul în care, în urma analizei efectuate de personalul BRAIFC din cadrul ASPAAS, se constată nerespectarea prezentelor norme, se va declanșa procedura administrativă în conformitate cu prevederile legale.”

Art. III. — Normele privind acordarea vizei anuale pentru exercitarea activității de audit financiar, aprobate prin Ordinul președintelui Autorității pentru Supravegherea Publică a Activității de Audit Statutar nr. 383/2019, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 520 din 26 iunie 2019, cu

modificările și completările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 10, alineatul (1) se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 10. — (1) E-viza anuală pentru exercitarea activității de audit financiar se acordă auditorilor financiari care îndeplinesc cumulativ următoarele condiții:

a) respectarea condițiilor de autorizare în vigoare la momentul obținerii autorizării, precum și a celor de înregistrare în Registrul public electronic al auditorilor financiari și firmelor de audit, aplicabile la momentul înregistrării;

b) respectarea criteriilor de bună reputație și depunerea pe platformă a declarației privind respectarea criteriilor de bună reputație, semnată olograf sau cu semnătura electronică calificată, conform modelului din anexa la Normele privind buna reputație a stagiarii în activitatea de audit financiar, a auditorilor financiari și a firmelor de audit, aprobate prin Ordinul președintelui Autorității pentru Supravegherea Publică a Activității de Audit Statutar nr. 89/2018, cu modificările ulterioare;

c) efectuarea formării profesionale conform reglementărilor ASPAAS și depunerea pe platforma online a declarației anuale privind îndeplinirea obligației de formare profesională continuă, semnată olograf sau cu semnătura electronică calificată, conform modelului prevăzut în anexa nr. 1 la Normele privind formarea profesională continuă a auditorilor financiari, aprobate prin Ordinul președintelui Autorității pentru Supravegherea Publică a Activității de Audit Statutar nr. 90/2018, cu modificările și completările ulterioare;

d) depunerea pe platforma online a raportului anual de activitate, completat la toate rubricile obligatorii, în formatul aprobat de președintele ASPAAS;

e) depunerea pe platforma online a declarației pe propria răspundere, semnată olograf sau cu semnătura electronică calificată, prin care se asumă cunoașterea și îndeplinirea condițiilor de obținere a e-vizei conform prezentelor norme (anexa nr. 4);

f) îndeplinirea tuturor obligațiilor față de autoritatea competentă ASPAAS.”

2. La articolul 11, alineatul (1) se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 11. — (1) E-viza anuală pentru exercitarea activității de audit financiar se acordă firmelor de audit care îndeplinesc cumulativ următoarele condiții:

a) îndeplinirea condițiilor legale de autorizare prevăzute la art. 3 alin. (5) lit. b)—d) din Legea nr. 162/2017, cu modificările

ulterioare, și depunerea pe platforma online a declarației pe propria răspundere a reprezentantului legal, auditor financiar, semnată olograf sau cu semnătura electronică calificată, prin care se asumă cunoașterea și îndeplinirea condițiilor de obținere a e-vizei, stabilite prin prezentele norme (anexa nr. 5);

b) prin excepție de la prevederile lit. a), în cazul în care firma de audit nu mai îndeplinește condițiile de autorizare impuse la art. 3 alin. (5) lit. b)—d) din Legea nr. 162/2017, cu modificările ulterioare, reprezentantul legal/auditorul financiar depune, în cel mult 3 luni de la data încetării îndeplinirii condiției, declarația pe propria răspundere, semnată olograf sau cu semnătura electronică calificată, din care rezultă condiția/condițiile care nu mai este/sunt îndeplinită/îndeplinite, precum și angajamentul remedierii situației în termenul stabilit de art. 6 alin. (4) din Legea nr. 162/2017, cu modificările ulterioare (anexa nr. 6);

c) respectarea criteriilor de bună reputație și depunerea pe platforma online a declarației privind respectarea criteriilor de bună reputație, semnată olograf sau cu semnătura electronică calificată, conform modelului prevăzut în anexa la Normele privind buna reputație a stagiilor în activitatea de audit financiar, a auditorilor financiari și a firmelor de audit, aprobate prin Ordinul președintelui Autorității pentru Supravegherea Publică a Activității de Audit Statutar nr. 89/2018, cu modificările ulterioare;

d) depunerea pe platforma online a raportului anual de activitate, completat la toate rubricile obligatorii, în formatul aprobat de președintele ASPAAS;

e) îndeplinirea tuturor obligațiilor față de autoritatea competentă ASPAAS;

f) cel puțin un auditor financiar dintre cei care efectuează auditul în numele firmei de audit, declarat la ASPAAS ca partener-cheie, trebuie să fie autorizat ca auditor financiar în România și să dețină e-viza aferentă anului pentru care firma de audit solicită e-viza.”

3. **Articolul 12 se modifică și va avea următorul cuprins:**

„Art. 12. — (1) Toți auditorii financiari care în anul anterior celui în care se face raportarea au avut statutul de auditor activ, respectiv toate firmele de audit au obligația depunerii raportului anual de activitate prevăzut la art. 11 alin. (1) lit. d) pe platforma online în vederea obținerii e-vizei anuale până la data de 15 mai a fiecărui an.

(2) Prin excepție de la termenul instituit la alin. (1), auditorii financiari înregistrați în RPE ca auditori activi pe parcursul anului curent și firmele de audit înregistrate în RPE pe parcursul anului curent au obligația depunerii documentației pe platforma online, în vederea obținerii e-vizei anuale, în termen de 60 de zile de la data înregistrării în RPE.

(3) Auditorii financiari sau firmele de audit cărora le încetează suspendarea exercitării activității în anul curent au obligația depunerii documentației pe platforma online, în vederea obținerii e-vizei anuale, în termen de 30 de zile de la data încetării suspendării.

(4) În baza unei solicitări scrise, ASPAAS poate acorda derogări de la termenul instituit la alin. (1) auditorilor financiari/reprezentanților legali ai firmelor de audit care se află în una dintre următoarele situații, dovedite cu documente justificative:

a) incapacitate temporară de muncă, pe caz de boală, pentru o perioadă mai mare de 14 zile, conform recomandărilor cadrelor medicale de specialitate;

b) alte situații temeinic justificate care conduc la imposibilitatea depunerii documentației pe platforma online, în vederea obținerii e-vizei anuale, în termenul prevăzut la alin. (1).

(5) În urma verificării efectuate, personalul BRAIFC întocmește un raport care se înaintează președintelui ASPAAS, cu propunerea de aprobare sau de respingere a solicitării. Rezultatul se comunică prin e-mail auditorului financiar/reprezentantului legal al firmei de audit.

(6) Auditorii financiari și/sau reprezentanții firmelor de audit cărora le-au fost aprobate solicitările, în conformitate cu alin. (5), au obligația depunerii raportului anual de activitate pe platforma online, în vederea obținerii e-vizei anuale, în termen de maximum 30 de zile de la data încetării cauzei pentru care s-a solicitat derogarea.

(7) Auditorii financiari care în anul anterior celui în care se face raportarea au avut statutul de auditor financiar nonactiv au obligația depunerii pe platforma online, până la data de 15 mai a fiecărui an, a documentului justificativ care atestă situația de incompatibilitate.”

4. **Articolul 13 se modifică și va avea următorul cuprins:**

„Art. 13. — (1) Personalul Biroului de reglementare, autorizare, înregistrare și formare continuă, denumit în continuare *BRAIFC*, verifică documentația depusă pe platforma online de către auditorii financiari, respectiv firmele de audit, în vederea justificării de către aceștia a îndeplinirii condițiilor prevăzute la art. 10, respectiv art. 11, în scopul obținerii e-vizei anuale. Verificarea documentației vizează completitudinea și conformitatea documentelor, a datelor și informațiilor raportate la cerințele privind obligațiile de raportare stabilite prin reglementările ASPAAS, asumarea de către auditorii financiari și firmele de audit a îndeplinirii condițiilor prevăzute la art. 10, respectiv art. 11, precum și încadrarea în termenele stabilite prin prezentele norme.

(2) Verificarea prevăzută la alin. (1) poate fi efectuată și de către persoane din alte structuri funcționale ale ASPAAS, desemnate prin decizie a președintelui ASPAAS.

(3) Personalul ASPAAS prevăzut la alin. (1) și (2), în urma verificării efectuate, în conformitate cu prevederile alin. (1), validează documentația completă și conformă depusă pe platforma online și procedează la acordarea e-vizei anuale pentru auditorul financiar, respectiv firma de audit.

(4) În cazul în care, în urma verificării efectuate în conformitate cu prevederile alin. (1), personalul ASPAAS prevăzut la alin. (1) și (2) constată că documentația depusă pe platforma online nu respectă cerințele stabilite la alin. (1), returnează raportul și informează titularul documentației în acest sens, motivând neacordarea e-vizei anuale pentru auditorul financiar, respectiv firma de audit.

(5) În cazul în care, în urma verificării efectuate, personalul ASPAAS constată că a fost depășit termenul de depunere a raportului anual de activitate prevăzut la art. 12 alin. (1), se vor aplica prevederile art. 18.

(6) În situația prevăzută la alin. (5), personalul ASPAAS validează raportul anual de activitate, ca fiind «complet», în cazul în care acesta a fost întocmit corect, urmând ca e-viza să fie acordată după finalizarea procedurii administrative.

(7) Acordarea vizei anuale de exercitare a activității de audit financiar se concretizează prin emiterea e-vizei care va avea o serie de identificare unică.

(8) ASPAAS emite e-viza anuală, de regulă, în termen de 45 de zile de la depunerea documentației complete și conforme pe platforma online.

(9) ASPAAS poate emite e-viza anuală pentru o firmă de audit numai după emiterea e-vizei pentru cel puțin un auditor financiar dintre cei care efectuează auditul în numele firmei de audit, declarat la ASPAAS ca partener-cheie.

(10) E-viza anuală a firmei de audit este valabilă doar dacă este însoțită de e-viza partenerului-cheie declarat la ASPAAS.

(11) Verificarea prevăzută la alin. (1) nu exclude dreptul ASPAAS de a efectua verificări privind corectitudinea documentelor, datelor și informațiilor raportate în conformitate cu situația reală, precum și de a utiliza rezultatele acestei verificări în decizia de acordare/neacordare a e-vizei anuale, de către personalul prevăzut la alin. (1) și (2).”

Art. IV. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Președintele Autorității pentru Supravegherea Publică a Activității de Audit Statutar,
Georgiana Oana Stănilă

București, 17 septembrie 2021.
Nr. 610.

ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

COMPLETUL PENTRU DEZLEGAREA UNOR CHESTIUNI DE DREPT

DECIZIA Nr. 40

din 7 iunie 2021

Dosar nr. 944/1/2021

Gabriela Elena Bogasiu	— vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție — președintele completului
Laura-Mihaela Ivanovici Marian Budă	— președintele Secției I civile — președintele Secției a II-a civile
Denisa Angelica Stănișor	— președintele Secției de contencios administrativ și fiscal
Alina Iuliana Țuca	— judecător la Secția I civilă
Carmen Elena Popoiag	— judecător la Secția I civilă
Mari Ilie	— judecător la Secția I civilă
Cristina Truțescu	— judecător la Secția I civilă
Mioara Iolanda Grecu	— judecător la Secția I civilă
Veronica Magdalena Dănăilă	— judecător la Secția a II-a civilă
Rodica Dorin	— judecător la Secția a II-a civilă
Rodica Zaharia	— judecător la Secția a II-a civilă
Mirela Polițeanu	— judecător la Secția a II-a civilă
Minodora Condoiu	— judecător la Secția a II-a civilă
Claudia Marcela Canacheu	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Ana Roxana Tudose	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Virginia Filipescu	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Adriana Florina Secrețeanu	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Mariana Constantinescu	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

1. Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, investit cu soluționarea Dosarului nr. 944/1/2021, este legal constituit conform dispozițiilor art. 520 alin. (8) din Codul de procedură civilă și ale art. 37 alin. (1) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu completările ulterioare (*Regulamentul*).

2. Ședința este prezidată de doamna judecător Gabriela Elena Bogasiu, vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție.

3. La ședința de judecată participă domnul magistrat-asistent Cristian Balacciu, desemnat în conformitate cu dispozițiile art. 38 din Regulament.

4. Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept ia în examinare sesizarea formulată de Curtea de Apel Oradea — Secția I civilă, în Dosarul nr. 357/111/2019, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile.

5. Magistratul-asistent prezintă referatul cauzei, arătând că: la dosar a fost depus raportul întocmit de judecătorii-raportori, fiind comunicat părților, conform art. 520 alin. (10) din Codul de procedură civilă; părțile au depus puncte de vedere la raport în termenul legal.

6. Constatând că nu sunt chestiuni prealabile, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept rămâne în pronunțare asupra sesizării în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile.

ÎNALTA CURTE,

deliberând asupra chestiunii de drept cu care a fost sesizată, constată următoarele:

I. Titularul și obiectul sesizării

7. Curtea de Apel Oradea — Secția I civilă a dispus, prin Încheierea din 3 februarie 2021, în Dosarul nr. 357/111/2019, sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, în temeiul art. 519 din Codul de procedură civilă, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile cu privire la următoarea chestiune de drept:

Dacă prin raportare la dispozițiile art. 60 alin. (3) din Legea nr. 223/2015 privind pensiile militare de stat, în forma aflată în vigoare la data de 30 iunie 2017, după actualizarea drepturilor de pensie, conform dispozițiilor art. 60 alin. (1) din Legea nr. 223/2015, în forma aflată în vigoare la data de 30 iunie 2017, realizată în baza dispozițiilor Legii nr. 152/2017 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 99/2016 privind unele măsuri pentru salarizarea personalului plătit din fonduri publice, prorogarea unor termene, precum și unele măsuri fiscal-bugetare, cu completările ulterioare, la stabilirea drepturilor finale de pensie trebuie acordată și suma aferentă majorării în cuantum de 5%, reglementată de dispozițiile art. 14 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2015 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2016, prorogarea unor termene, precum și unele măsuri fiscal-bugetare, cu modificările și completările ulterioare.

II. Dispozițiile legale ce formează obiectul sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile

8. *Legea nr. 223/2015 privind pensiile militare de stat, în forma aflată în vigoare la data de 30 iunie 2017 (Legea nr. 223/2015)*

Art. 29. — „(1) Cuantumul pensiei de serviciu se determină în procente din baza de calcul, astfel:

a) militarii, polițiștii și funcționarii publici cu statut special, cu vechime cumulată conform art. 3 lit. f) de cel puțin 25 de ani, beneficiază, la împlinirea vârstei prevăzute de lege, de pensie de serviciu, în cuantum de 65% din baza de calcul prevăzută la art. 28;

b) pentru fiecare an care depășește vechimea prevăzută la lit. a), la cuantumul pensiei se adaugă câte 1% din baza de calcul prevăzută la art. 28.

(2) De pensie de serviciu beneficiază și militarii, polițiștii și funcționarii publici cu statut special, în condițiile legii, cu o vechime cumulată de până la 25 de ani, cuantumul pensiei fiind diminuat cu 1% din baza de calcul prevăzută la art. 28 pentru fiecare an care lipsește din această vechime.

(3) Cuantumul pensiilor militare de stat stabilite în baza prevederilor art. 19 și 26 se determină proporțional cu numărul anilor de vechime în serviciu, la care se adaugă sporurile prevăzute la art. 24, în raport cu vechimea prevăzută la alin. (2).”

Art. 30. — „Pensia stabilită, recalculată și actualizată în condițiile prezentei legi nu poate fi mai mare decât 85% din baza de calcul prevăzută la art. 28.”

Art. 59. — „(1) Cuantumul pensiilor militare de stat se indexează anual cu 100% din rata medie anuală a inflației, la care se adaugă 50% din creșterea reală a câștigului salarial mediu brut realizat. (...)”

Art. 60. — „(1) Cuantumul pensiilor militare de stat se actualizează ori de câte ori se majorează solda de grad/salariul gradului profesional și/sau solda de funcție/salariul de funcție al militarilor, polițiștilor și funcționarilor publici cu statut special, în procentele stabilite la art. 29, 30 și 108 și în funcție de vechimea valorificată prin ultima decizie de pensie, astfel: (...)”

(3) În anul în care pot fi aplicate atât prevederile art. 59, cât și cele ale alin. (1), se aplică dispozițiile cele mai favorabile.”

Art. 108. — „Pentru militarii, polițiștii și funcționarii publici cu statut special care au plătit contribuție la Fondul pentru pensia suplimentară și/sau contribuția individuală la buget la stabilirea, recalcularea sau actualizarea pensiei militare se acordă un spor de:

- a) 3% pentru o vechime a contribuției între 5—15 ani;
- b) 6% pentru o vechime a contribuției între 15—25 ani;
- c) 9% pentru o vechime a contribuției peste 25 de ani.”

9. *Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2015 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2016, prorogarea unor termene, precum și unele măsuri fiscal-bugetare, cu modificările și completările ulterioare (O.U.G. nr. 57/2015)*

Art. 14. — „(...) (2) Prin derogare de la prevederile art. 59 alin. (1) din Legea nr. 223/2015 privind pensiile militare de stat, în anul 2016 pensiile militare de stat se majorează cu 5%.”

10. *Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2016 privind unele măsuri pentru salarizarea personalului plătit din fonduri publice, prorogarea unor termene, precum și unele măsuri fiscal-bugetare, aprobată prin Legea nr. 152/2017 (O.U.G. nr. 99/2016)*

Art. 12. — (...) „(2) În anul 2017, pensiile reglementate de Legea nr. 223/2015 privind pensiile militare de stat, cu modificările și completările ulterioare, se majorează cu 5,25%, potrivit art. 59 alin. (1) din actul normativ menționat.”

11. *Legea nr. 152/2017 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 99/2016 privind unele măsuri pentru salarizarea personalului plătit din fonduri publice, prorogarea unor termene, precum și unele măsuri fiscal-bugetare, cu completările ulterioare (Legea nr. 152/2017)*

Art. II. — (...) „(3) De la data intrării în vigoare a prezentei legi se majorează cu 15% cuantumul brut al salariilor de bază/soldelor de funcție ale următoarelor categorii de personal: (...) b) cadrele militare în activitate, precum și soldații și gradații voluntari, inclusiv personalul civil din Ministerul Apărării Naționale și instituțiile aflate în subordinea sa, cu excepția celor care au beneficiat de majorări potrivit Legii nr. 250/2016 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 20/2016 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 57/2015 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2016, prorogarea unor termene, precum și unele măsuri fiscal-bugetare și pentru modificarea și completarea unor acte normative; (...)”.

III. Expunerea succintă a procesului în cadrul căruia s-a invocat chestiunea de drept

12. Prin Contestația înregistrată pe rolul Tribunalului Bihor la data de 7 februarie 2019 cu nr. 357/111/2019, contestatorul V.G.C. a solicitat, în contradictoriu cu intimații Serviciul Român

de Informații — Casa de Pensii Sectorială și Comisia de Contestații Pensii din cadrul Serviciului Român de Informații, anularea Deciziei nr. x din 3 octombrie 2018, emisă de primul intimat, și a Hotărârii nr. y din 20 decembrie 2018, emisă de cel de-al doilea intimat, precum și obligarea primului intimat la recalcularea și plata retroactivă a pensiei recalculate.

13. În motivarea cererii contestatorului a arătat că a fost înscris la pensie prin Decizia nr. x din 3 octombrie 2018, în cuprinsul căreia se menționează că baza de calcul a pensiei a fost majorată cu un spor de 15%, conform art. 11 alin. 3 din Legea nr. 80/1995 privind statutul cadrelor militare, cu modificările și completările ulterioare (*Legea nr. 80/1995*), și cu actualizarea de 5% reprezentând rata medie a inflației din acel an, potrivit art. 59 alin. (1) din Legea nr. 223/2015.

14. În urma modificărilor succesive ale Legii nr. 223/2015, pensia contestatorului a fost recalculată și, deși pensia sa a rămas la nivelul anului anterior emiterii deciziei contestate, ar fi trebuit să beneficieze de o pensie mai mare față de cea din anul precedent.

15. A mai arătat că, dacă într-un anumit an există atât o majorare a soldei, cât și un indice al inflației pozitiv, se aplică numai criteriul de majorare a pensiei mai favorabil pensionarului.

16. În final, a conchis că pensia sa a fost corect calculată până la emiterea deciziei contestate prin care, deși s-a stabilit în mod legal că nu se aplică indexarea cu rata medie anuală a inflației deoarece baza de calcul al pensiei se majorase, a fost exclusă în mod greșit indexarea cu rata inflației din anul 2016.

17. În drept, cererea a fost întemeiată pe dispozițiile art. 59 și 60 din Legea nr. 223/2015.

18. Intimații au formulat întâmpinare prin care au solicitat respingerea contestației, ca neîntemeiată.

19. În apărare au evocat dispozițiile art. 60 alin. (1) din Legea nr. 223/2015, după care au susținut că legiuitorul a stipulat expres elementele componente ale cuantumului pensiei militare care se actualizează, nefăcând însă referire la indexările anuale aplicabile cuantumului total brut al pensiei.

20. Au mai arătat că actualizarea pensiei se realizează asupra cuantumului brut al soldei de funcție existent la data de 30 iunie 2017, iar nu asupra cuantumului brut al pensiei militare de stat rezultat sau menținut în plată ca urmare a stabilirii ori recalculării drepturilor de pensie.

21. În plus, au subliniat că, în anul în care pot fi aplicate atât dispozițiile privind indexarea pensiilor militare de stat, cât și cele privind actualizarea pensiilor militare de stat, se aplică cuantumul mai avantajos pensionarului, potrivit art. 60 alin. (3) din Legea nr. 223/2015.

22. Prin Sentința nr. 984/LM/2019 din 17 octombrie 2019, Tribunalul Bihor — Secția I civilă a respins contestația, ca neîntemeiată.

23. Pentru a hotărî astfel, prima instanță a reținut că indexarea și actualizarea pensiilor sunt operațiuni distincte și fundamental diferite în privința modului de calcul și al elementelor la care se raportează, neputând fi cumulate.

24. Astfel, indexarea/majorarea de 5,25% prevăzută de O.U.G. nr. 99/2016 s-a adăugat la pensia brută ce include indexarea de 5% aplicată în anul 2016, în timp ce actualizarea se efectuează asupra cuantumului brut al soldei de funcție, conform art. 60 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 223/2015, și asupra cuantumului brut al pensiei aflate în plată.

25. Potrivit art. 60 alin. (3) din Legea nr. 223/2015, în anul în care pot fi aplicate atât prevederile legale privind indexarea/majorarea pensiilor militare de stat, cât și cele privind actualizarea, se aplică dispozițiile mai favorabile.

26. În consecință, pensionarul beneficia în anul 2017 fie de actualizarea soldei de funcție, fie de majorarea cuantumului brut al pensiei militare aflate în plată cu procentul de 5,25%, prevăzut de art. 12 alin. (2) din O.U.G. nr. 99/2016.

27. Având în vedere că noul quantum brut al pensiei contestatorului, calculat conform actualizării prevăzute de art. 60 alin. (1) din Legea nr. 223/2015, este inferior quantumului brut al pensiei aflate în plată la data de 29 iunie 2017, rezultă că intimata a acordat quantumul mai avantajos, respectiv cel rezultat în urma indexării de 5,25%.

28. Împotriva acestei sentințe contestatorul a declarat apel prin care a solicitat admiterea căii de atac și schimbarea hotărârii atacate, în sensul admiterii contestației.

29. În motivarea căii de atac a arătat că includerea în baza de calcul al pensiei majorate, potrivit art. II alin. (3) lit. b) din Legea nr. 152/2017, a sumei de 498 lei, care a făcut parte din baza de calcul al pensiei până la data de 29 iunie 2017, nu echivalează cu o încălcare a art. 60 alin. (3) din Legea nr. 223/2015.

30. Astfel, includerea în baza de calcul al pensiei a sumei reprezentând indexarea aplicată în conformitate cu art. 14 alin. (2) din O.U.G. nr. 57/2015 echivalează cu recunoașterea beneficiului primei indexări.

31. Odată realizată această indexare ca efect al aplicării procentului de 5%, ea trebuie să rămână în baza de calcul, fără a se pierde în anul 2017 acest drept câștigat în urma aplicării art. 14 alin. (2) din O.U.G. nr. 57/2015.

32. A mai susținut că o veritabilă încălcare a art. 60 alin. (3) din Legea nr. 223/2015 s-ar putea reține numai în ipoteza în care pensia acordată începând cu 30 iunie 2017 ar fi fost supusă atât indexării aferente anului 2017, potrivit O.U.G. nr. 99/2016, cât și actualizării, ca urmare a majorării quantumului soldelor de funcție.

33. Intimații nu au formulat întâmpinare la cererea de apel.

IV. Motivele reținute de titularul sesizării cu privire la admisibilitatea procedurii

34. Asupra admisibilității sesizării, instanța de trimitere a apreciat că sunt îndeplinite cerințele prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă.

35. În acest sens a menționat că de lămurirea modului de interpretare și aplicare a art. 60 alin. (1) și (3) din Legea nr. 223/2015 raportat la art. 14 alin. (2) din O.U.G. nr. 57/2015 depinde soluționarea pe fond a cauzei. Aceasta deoarece se solicită anularea unei decizii de pensie prin care s-a dat eficiență art. 60 alin. (1) din Legea nr. 223/2015, pentru motivul că la calcularea quantumului pensiei a fost exclusă majorarea acordată în anul 2016 în baza art. 14 alin. (2) din O.U.G. nr. 57/2015.

36. Titularul sesizării a mai arătat că problema de drept enunțată este nouă, întrucât nu a fost identificată practică judiciară consacrată, iar instanța supremă nu a statuat asupra acestei chestiuni și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

V. Punctele de vedere ale părților cu privire la dezlegarea chestiunii de drept

37. Apelantul a apreciat că, în procedura de actualizare a pensiei potrivit art. 60 alin. (1) din Legea nr. 223/2015, este obligatorie menținerea în quantumul pensiei a majorării reglementate de art. 14 alin. (2) din O.U.G. nr. 57/2015.

38. În susținerea opiniei sale a învederat că operațiunea de actualizare a pensiei, în sensul art. 60 alin. (1) din Legea nr. 223/2015, constituie procesul de majorare a pensiei ca urmare a creșterii soldei de funcție, respectiv includerea în quantumul pensiei a creșterii salariale de care beneficiază personalul activ.

39. Legiuitorul a stabilit domeniul de aplicare al actualizării drepturilor de pensie, acesta fiind limitat la ipoteza majorării soldelor, ceea ce denotă intenția sa de a suplimenta pensia în raport cu creșterea soldelor, iar nu de a opera o nouă stabilire/recalculare a drepturilor de pensie prin raportare la variațiile soldelor cadrelor militare active.

40. Deși actualizarea și recalcularea pot presupune parcurgerea unor etape comune, finalitatea acestor proceduri este fundamental diferită: actualizarea vizează majorarea drepturilor de pensie aflate în plată, în vreme ce recalcularea reprezintă o nouă stabilire a quantumului pensiei, fără a se ține cont de pensia aflată în plată.

41. Prin modalitatea de interpretare a art. 60 alin. (3) din Legea nr. 223/2015, în sensul că, urmare a actualizării drepturilor de pensie nu mai este inclusă în quantumul pensiei indexarea aferentă anului 2016, se procedează, implicit, la efectuarea unei veritabile recalculări în integralitate a drepturilor de pensie, fără a se ține cont de quantumul pensiei aflate în plată la data de 30 iunie 2017.

42. Or, această interpretare contravine în mod vădit intenției clare a legiuitorului și sensului atribuit noțiunii de actualizare, de ajustare pozitivă a quantumului pensiei aflate în plată ca urmare a majorării soldelor.

43. Intimații nu au depus puncte de vedere asupra chestiunii de drept.

VI. Punctul de vedere al completului de judecată care a formulat sesizarea cu privire la dezlegarea chestiunii de drept

44. Completul de judecată al instanței de sesizare a apreciat că, în situația actualizării pensiei conform art. 60 alin. (1) din Legea nr. 223/2015, raportat la dispozițiile Legii nr. 152/2017, la stabilirea drepturilor finale de pensie nu se acordă indexarea prevăzută de art. 59 alin. (1) din Legea nr. 223/2015 și, implicit, majorarea acordată în anul 2016 în temeiul art. 14 alin. (2) din O.U.G. nr. 57/2015.

45. Astfel, s-a arătat că în anul 2017 era aplicabilă o nouă indexare/majorare a pensiilor militare, în temeiul art. 59 alin. (1) din Legea nr. 223/2015, respectiv cea de 5,25% prevăzută de art. 12 alin. (2) din O.U.G. nr. 99/2016, norma de la art. 14 alin. (2) din O.U.G. nr. 57/2015 fiind aplicabilă numai în anul 2016.

46. În anul 2017 erau aplicabile atât prevederile art. 59 alin. (1) din Legea nr. 223/2015 referitoare la indexarea/majorarea pensiilor militare, cât și cele ale art. 60 alin. (1) din același act normativ privind actualizarea pensiilor militare, cumularea acestora nefiind posibilă, conform art. 60 alin. (3) din Legea nr. 223/2015.

47. A mai arătat că indexarea și actualizarea pensiilor sunt operațiuni distincte sub aspectul modului de calcul și al elementelor la care se raportează.

48. Astfel, indexarea se aplică la pensia brută ce conține și indexările anterioare, inclusiv indexarea/majorarea aplicată în anul 2016. În schimb, actualizarea se raportează la quantumul brut al soldei de grad/salariului gradului profesional și/sau soldei de funcție/salariului de funcție al militarilor — ca element al bazei de calcul pentru determinarea quantumului brut al pensiei, și nu la quantumul brut al pensiei aflate în plată.

49. Prin adăugarea în procedura de actualizare a pensiei militare în anul 2017 a indexării/majorării prevăzute de art. 14 alin. (2) din O.U.G. nr. 57/2015 s-ar realiza o cumulare a actualizării pensiei militare cu indexarea acesteia. Or, conform art. 60 alin. (3) din Legea nr. 223/2015, cumularea acestora nu este permisă.

VII. Jurisprudența instanțelor naționale în materie

50. La solicitarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, curțile de apel Brașov, București, Cluj, Constanța, Craiova, Galați și Iași au transmis practică judiciară relevantă cu privire la chestiunea de drept supusă dezlegării. Dintre acestea, curțile de apel București, Galați și Iași au comunicat și punctele de vedere ale judecătorilor asupra acestei chestiuni.

51. Curțile de apel Alba Iulia, Bacău, Oradea, Pitești, Ploiești, Suceava, Târgu Mureș și Timișoara au comunicat că nu au identificat practică judiciară relevantă cu privire la chestiunea de

drept supusă dezlegării, dar Curtea de Apel Suceava a transmis punctele de vedere ale judecătorilor.

52. Din răspunsurile primite au rezultat două opinii.

53. Astfel, într-o *primă opinie* s-a apreciat că dispozițiile art. 60 alin. (3) din Legea nr. 223/2015 trebuie interpretate în sensul că, în situația actualizării pensiei în temeiul art. 60 alin. (1) din Legea nr. 223/2015, raportat la dispozițiile Legii nr. 152/2017, la stabilirea drepturilor finale de pensie nu trebuie acordată și majorarea de 5% prevăzută de art. 14 alin. (2) din O.U.G. nr. 57/2015 (Tribunalul București — Secția a VIII-a conflicte de muncă și asigurări sociale, Tribunalul Giurgiu, Tribunalul Ialomița, Tribunalul Ilfov, Tribunalul Iași — Secția I civilă și Curtea de Apel Galați — Secția conflicte de muncă și asigurări sociale).

54. Într-o *a doua opinie* s-a apreciat că dispozițiile art. 60 alin. (3) din Legea nr. 223/2015 trebuie interpretate în sensul că, în situația actualizării pensiei în temeiul art. 60 alin. (1) din Legea nr. 223/2015, raportat la dispozițiile Legii nr. 152/2017, la stabilirea drepturilor finale de pensie trebuie acordată și majorarea de 5% prevăzută de art. 14 alin. (2) din O.U.G. nr. 57/2015 (Tribunalul Suceava — Secția I civilă).

55. În *sensul primei opinii* au fost identificate următoarele hotărâri judecătorești definitive:

— Decizia civilă nr. 1.522/Ap/2019 din 31 octombrie 2019, pronunțată de Curtea de Apel Brașov — Secția civilă;

— Decizia civilă nr. 2.749 din 10 septembrie 2020, pronunțată de Curtea de Apel București — Secția a VII-a pentru cauze privind conflicte de muncă și asigurări sociale;

— Decizia civilă nr. 1.318/A/2020 din 18 noiembrie 2020, pronunțată de Curtea de Apel Cluj — Secția a IV-a pentru litigii de muncă și asigurări sociale;

— deciziile civile nr. 349/AS din 23 iunie 2020, nr. 515/AS din 30 martie 2021 și nr. 350/AS din 23 iunie 2020, pronunțate de Curtea de Apel Constanța — Secția I civilă;

— sentințele civile nr. 124 din 11 martie 2019, nr. 230/2019 din 9 mai 2019 și nr. 235/2019 din 13 mai 2019 (definitive prin neapelare), pronunțate de Tribunalul Olt — Secția I civilă;

— Decizia din 23 iunie 2020 (anonimizată), pronunțată de Curtea de Apel Iași — Secția litigii de muncă și asigurări sociale;

— deciziile civile nr. 648/2019 din 29 octombrie 2019, nr. 788/2019 din 29 noiembrie 2019, nr. 841/2019 din 18 decembrie 2019, nr. 379/2020 din 2 iulie 2020 și nr. 512/2020 din 17 septembrie 2020, pronunțate de Curtea de Apel Galați — Secția conflicte de muncă și asigurări sociale.

56. În *sensul celei de-a doua opinii* au fost identificate următoarele hotărâri judecătorești definitive:

— Decizia civilă nr. 926 din 4 iulie 2019, pronunțată de Curtea de Apel Brașov — Secția civilă;

— deciziile civile nr. 1.320/A/2020 din 18 noiembrie 2020 și nr. 1.402/A/2020 din 9 decembrie 2020, pronunțate de Curtea de Apel Cluj — Secția a IV-a pentru litigii de muncă și asigurări sociale.

57. Ministerul Public — Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a comunicat că, la nivelul Secției judiciare — Serviciul judiciar civil, nu se verifică, în prezent, practică judiciară în vederea promovării unui eventual recurs în interesul legii în chestiunea de drept ce formează obiectul prezentei sesizări.

VIII. Jurisprudența Curții Constituționale

58. În jurisprudența Curții Constituționale, în cadrul exercitării controlului de constituționalitate, au fost identificate mai multe decizii care prezintă relevanță în analiza sesizării de față.

59. Prin Decizia nr. 849 din 12 decembrie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 206 din 13 martie 2020, Curtea Constituțională a respins, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate invocată și a constatat că prevederile art. 28, 29, 30 și 60 din Legea nr. 223/2015 sunt constituționale în raport cu criticile formulate. În paragraful 26

din această decizie s-a reținut că: „(...) măsura eliminării actualizării anuale a pensiilor de serviciu, în raport cu majorarea salariilor personalului aflat în activitate, a fost instituită, în vederea evitării unei grave atingeri aduse principiilor echității și egalității de tratament între asigurații sistemului de pensii, dar și pentru evitarea unor cheltuieli semnificative din bugetul de stat. (...) actualizarea pensiilor de serviciu constituie o măsură a cărei instituire sau eliminare se înscrie în marja de apreciere a legiuitorului, fără a reprezenta un drept câștigat. În aceste condiții, Curtea constată că eliminarea regulii actualizării pensiilor militare de stat nu poate fi privită ca generând un tratament discriminatoriu, de vreme ce aceasta vizează în mod nediferențiat toate persoanele beneficiare ale acestor pensii.”

60. Prin Decizia nr. 544 din 2 iulie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1038 din 6 noiembrie 2020, Curtea Constituțională a respins, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate invocată și a constatat că dispozițiile art. VII și VIII din O.U.G. nr. 59/2017 sunt constituționale în raport cu criticile formulate. În paragrafele 26 și 27 din această decizie s-a reținut că: „(...) Întrucât se realizează periodic, indexarea pensiei se supune prevederilor în vigoare la momentul indexării, potrivit principiului *tempus regit actum*, astfel că nu se poate vorbi de un drept câștigat în temeiul unor reglementări anterioare, care nu mai sunt în vigoare. Curtea apreciază că aceleași considerente sunt valabile și în ceea ce privește actualizarea pensiei, așa cum era reglementată prin art. 60 alin. (1) din Legea nr. 223/2015, anterior modificărilor aduse prin art. VII pct. 3 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 59/2017.”

61. Prin Decizia nr. 632 din 22 septembrie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1204 din 9 decembrie 2020, Curtea Constituțională a reținut că, după intrarea în vigoare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 59/2017, toți beneficiarii pensiilor militare de stat, indiferent de data pensionării, au fost supuși aceluiași prevederi referitoare la actualizarea pensiei, prevăzute de art. 59 din Legea nr. 223/2015, așa cum au fost modificate prin art. VII pct. 2 din ordonanța de urgență mai sus menționată, potrivit căruia „Cuantumul pensiilor militare de stat se actualizează, din oficiu, în fiecare an, cu rata medie anuală a inflației, indicator definitiv, cunoscut la data de 1 ianuarie a fiecărui an în care se face actualizarea și comunicat de Institutul Național de Statistică. Dacă în urma actualizării rezultă un quantum al pensiei mai mic, se păstrează quantumul pensiei aflat în plată” (paragraful 16).

62. Prin Decizia nr. 717 din 6 octombrie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 45 din 15 ianuarie 2021, Curtea Constituțională a reținut că: art. 59 și 60 din Legea nr. 223/2015 vizează două situații diferite și, ca atare, nu pot fi în contradicție. Astfel, art. 59 din Legea nr. 223/2015 se referă la indexarea pensiilor de serviciu deja stabilite, în conformitate (și) cu prevederile art. 60 din Legea nr. 223/2015. Indexarea reprezintă o măsură statală de protejare a pensiilor de serviciu față de efectele pe care le poate avea inflația asupra valorii reale a acestora, în vreme ce art. 60 din Legea nr. 223/2015 reprezintă expresia opțiunii statale de a nu permite ca o pensie de serviciu să aibă o valoare mai mare decât media soldelor/salariilor lunare nete corespunzătoare soldelor/salariilor lunare brute cuprinse în baza de calcul al pensiei (paragraful 17).

IX. Jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție

63. În jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție, în procedurile de unificare a practicii judiciare, au fost identificate două decizii care prezintă relevanță în analiza sesizării de față.

64. Astfel, prin Decizia nr. 63 din 26 octombrie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1295 din 28 decembrie 2020, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a admis sesizarea formulată de Curtea de Apel Brașov — Secția civilă în

vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, stabilind următoarele:

— în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 28 alin. (1) din Legea nr. 223/2015, baza de calcul folosită pentru stabilirea pensiei militare de stat este media soldelor/salariilor lunare brute realizate la funcția de bază în 6 luni consecutive, din ultimii 5 ani de activitate în calitate de militar/polițist/funcționar public cu statut special, actualizate, prin transpunerea fiecărui element component al soldei/salariului lunar brut realizat la funcția de bază, stabilit potrivit legilor de salarizare în vigoare la data deschiderii drepturilor de pensie, fără a se face distincție după cum acest quantum brut actualizat este mai mare sau mai mic față de cel al soldelor/salariilor lunare brute realizate în perioada aleasă de viitorul pensionar, ceea ce poate semnifica inclusiv diminuarea bazei de calcul alese în măsura în care, la data deschiderii drepturilor de pensie, acestuia îi sunt aplicabile dispozițiile art. 38 alin. (6) din Legea-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, cu modificările și completările ulterioare;

— în interpretarea dispozițiilor art. 60 din aceeași lege, astfel cum a fost modificat prin O.U.G. nr. 59/2017, pensia militară de stat netă, calculată conform dispozițiilor art. 3 lit. m) din Legea nr. 223/2015, după deducerea impozitului pe venit, potrivit legislației în vigoare, este plafonată la quantumul mediei soldelor/salariilor lunare nete corespunzătoare soldelor/salariilor lunare brute cuprinse în baza de calcul al pensiei, deja actualizate, conform dispozițiilor art. 28 alin. (1), la data deschiderii dreptului de pensie.

65. Prin Decizia nr. 5 din 8 februarie 2021, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 389 din 14 aprilie 2021, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a respins, ca inadmisibilă, sesizarea formulată de Curtea de Apel Bacău — Secția I civilă în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarelor chestiuni de drept: Art. 60 alin. (1) din Legea nr. 223/2015 privind pensiile militare de stat, cu modificările și completările ulterioare, trebuie interpretat și aplicat în sensul că sintagma „pensia netă” din cuprinsul acestuia se referă la quantumul net al pensiei de serviciu rezultat exclusiv din aplicarea art. 28, art. 29 alin. (1) lit. a) și b), art. 30 și art. 108 din aceeași lege sau la quantumul net al pensiei de serviciu rezultat atât din aplicarea dispozițiilor mai sus menționate, cât și din aplicarea art. 11 alin. (3) din Legea nr. 80/1995 privind statutul cadrelor militare, cu modificările și completările ulterioare?

X. Raportul asupra chestiunii de drept

66. Judecătorii-raportori au apreciat că sesizarea în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile este inadmisibilă, întrucât nu sunt îndeplinite toate condițiile de admisibilitate prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă.

XI. Înalta Curte de Casație și Justiție

67. Pronunțarea unei decizii interpretative de principiu, în scopul preîntâmpinării apariției unei practici neunitare la nivel național, condiționează admisibilitatea sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile de îndeplinirea unor condiții extrase din dispozițiile legale redată în cele ce urmează.

68. Astfel, potrivit art. 519 din Codul de procedură civilă, „Dacă, în cursul judecății, un complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, constatând că o chestiune de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei respective, este nouă și asupra acesteia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, va putea solicita Înaltei Curți de Casație și Justiție să pronunțe o hotărâre prin care să se dea rezolvare de principiu chestiunii de drept cu care a fost sesizată”. Conform art. 520 alin. (1) din Codul de procedură civilă, „Sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție se face de către completul de judecată după dezbateri

contradictorii, dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute la art. 519, prin încheiere care nu este supusă niciunei căi de atac. Dacă prin încheiere se dispune sesizarea, aceasta va cuprinde motivele care susțin admisibilitatea sesizării potrivit dispozițiilor art. 519, punctul de vedere al completului de judecată și al părților”.

69. Analiza textelor citate relevă concluzia că atât art. 519, cât și prima teză a art. 520 alin. (1) din Codul de procedură civilă condiționează admisibilitatea sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile de îndeplinirea unor cerințe ce trebuie întrunite cumulativ, și anume:

- să existe o cauză aflată în curs de judecată;
- cauza să fie soluționată în ultimă instanță;
- cauza care face obiectul judecății să se afle în competența legală a unui complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului;
- lămurirea chestiunii de drept să fie esențială pentru soluționarea pe fond a cauzei;
- chestiunea de drept să prezinte caracter de noutate și asupra chestiunii de drept Înalta Curte de Casație și Justiție să nu fi statuat și nici să nu facă obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

70. De asemenea, chiar dacă nu este explicit enumerată între condițiile de admisibilitate a sesizării în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, din necesitatea ca instanța care formulează sesizarea să exprime punctul său de vedere asupra respectivei chestiuni, subliniind dificultatea concretă întâmpinată în interpretarea normelor de drept — conform art. 520 alin. (1) teza a doua din Codul de procedură civilă — se întvede și *condiția ca respectiva chestiune de drept să ridice o dificultate reală*, aptă să justifice nevoia de interpretare realizată prin mijlocirea instanței supreme.

71. Aceeași condiție se impune și prin evaluarea noțiunii de „chestiune de drept”, care, fără a fi definită, presupune ca intervenția mecanismului de unificare să fie una necesară, impusă de realitatea concretă că norma ori normele de drept supuse concomitent interpretării sunt neclare sau dificil de corelat într-o aplicare unitară și coerentă ori că, lăsată fiind în atributul instanțelor care soluționează litigiul în care aceleași norme legale își găsesc aplicarea, se poate ajunge la pronunțarea unor hotărâri judecătorești contrare, ca efect al interpretării primare.

72. În aceste circumstanțe, Înalta Curte de Casație și Justiție constată că *sunt îndeplinite în cauză primele patru condiții* dintre cele mai sus enumerate.

73. Din datele prezentate în motivarea încheierii de sesizare rezultă că litigiul în legătură cu care a fost formulată sesizarea este în curs de judecată, Curtea de Apel Oradea — Secția I civilă — titularul sesizării — este investită cu apelul declarat în materia asigurărilor sociale și urmează să soluționeze cauza în ultimă instanță, prin pronunțarea unei hotărâri judecătorești care, potrivit art. 103 din Legea nr. 223/2015 și art. 634 alin. (1) pct. 4 din Codul de procedură civilă, este definitivă.

74. De asemenea, din datele cauzei, astfel cum au fost expuse în încheierea de sesizare, rezultă că aspectele sesizate de completul de judecată investit cu soluționarea apelului constituie suportul soluționării pe fond a cauzei, deoarece în speță se pune problema corelării vectorilor de stabilire a quantumului pensiilor militare de stat prin raportare la dispoziții legale succesive adoptate în acest domeniu.

75. Se constată, totodată, că Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat deja asupra chestiunii de drept supuse interpretării și aceasta nu face obiectul unui recurs în interesul legii aflat în curs de soluționare. Deciziile nr. 63 din 26 octombrie 2020 și nr. 5 din 8 februarie 2021, pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, nu au tranșat asupra interpretării solicitate, ci numai asupra modalității de operare a mecanismului de

actualizare a pensiei militare de stat, adică exclusiv a aplicării art. 60 alin. (1) din Legea nr. 223/2015.

76. Condiția noutății chestiunii de drept supuse interpretării nu se confundă cu lipsa jurisprudenței instanței supreme în procedura privind asigurarea unei practici judiciare unitare, ci trebuie, mai mult decât atât, să se justifice pe argumentul că textele de lege supuse interpretării suscită recent, în fața instanțelor de judecată, o dificultate a aplicării acestora și creează premisele apariției unei practici neunitare la nivel național.

77. Noutatea problemei de drept trebuie evaluată primordial de autorul sesizării prin relevarea tuturor datelor care pot susține și justifica nevoia instanței de a primi o dezlegare de principiu a unei norme de drept. Din acest punct de vedere, Curtea de Apel Oradea a evocat două hotărâri judecătorești care, în aplicarea textelor de lege supuse interpretării, conțin dezlegări diferite ale chestiunii de drept decât cea prefigurată de instanța sesizată în litigiul originar, hotărâri depuse la dosar de către contestator ca practică judiciară.

78. Chiar dacă din propriile evaluări instanța de trimitere a subliniat că numai una dintre acestea are caracter definitiv în sensul considerat de apelant, cealaltă fiind desființată în apel, mai departe nu a procedat la o verificare a jurisprudenței la nivelul tuturor instanțelor pentru a verifica dacă recent aceasta manifestă o tendință divergentă.

79. În aceste circumstanțe, examenul condiției noutății chestiunii de drept va fi realizat de Înalta Curte de Casație și Justiție, iar această condiție apare ca îndeplinită atâta vreme cât, potrivit datelor comunicate de curțile de apel naționale, la instanțele la care s-au înregistrat acest gen de litigii, precum cel în care s-a formulat întrebarea adresată Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, practica degajată tinde să devină neunitară.

80. Astfel, examenul jurisprudențial demonstrează că, într-o largă majoritate, instanțele au dat un răspuns negativ întrebării ce face obiectul sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție, în timp ce la nivelul Curții de Apel Brașov și al Curții de Apel Cluj au fost pronunțate trei hotărâri definitive diferite, două dintre acestea, ale aceluiași complet de judecată.

81. Mai departe, examinând ultima condiție de admisibilitate a sesizării referitoare la *dificultatea chestiunii de drept* supuse clarificării în scopul aplicării sale unitare la nivel național, se reține că nu orice chestiune de drept se impune a fi interpretată prin acest mecanism, ci numai cele care au un caracter veritabil, care ridică în mod demonstrat în fața instanței de trimitere problema precarității textelor de lege, a caracterului lor dual și complex; în caz contrar, rolul instanței supreme ar deveni unul de soluționare directă a litigiului principal și ar conduce la suprimarea rolului instanței investite legal cu soluționarea unei cereri, acela de a judeca în mod direct și efectiv o cauză în baza legii, rol consacrat constituțional.

82. Nu în ultimul rând, dificultatea chestiunii de drept ține de eficiența sesizării, adică aptitudinea sa de a atinge scopul procedurii, acela de a obține o dezlegare de principiu a acelei categorii de dispoziții normative care sunt neclare, lacunare ori de o complexitate deosebită și care pot primi interpretări diferite prin hotărâri judecătorești, iar acest lucru trebuie demonstrat de instanța care formulează actul de sesizare a instanței supreme.

83. Or, din examinarea încheierii de sesizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile rezultă că dificultatea problemei de drept sesizate, astfel cum este subliniată, nu a fost demonstrată.

84. Instanța de trimitere a realizat în mod esențial o expunere tranșantă, logică și argumentată a modului în care textele de lege corelate, supuse interpretării, își găsesc aplicarea în cauză, fără a sublinia care sunt dificultățile real întâmpinate pentru acest procedeu.

85. În punctul de vedere exprimat, corelând textele de lege incidente, art. 59 și 60 din Legea nr. 223/2015, dispozițiile Legii

nr. 152/2017 și art. 14 alin. (2) din O.U.G. nr. 57/2015, cu distincțiile operate atât în baza acestor acte normative, dar și clarificate în jurisprudența Curții Constituționale — în mod special, prin Decizia nr. 632 din 22 septembrie 2020 și Decizia nr. 717 din 6 octombrie 2020 —, instanța de apel a avut în vedere, plecând de la sfera de aplicare a textelor, distincțiile necesar realizate între noțiunea de majorare, indexare și actualizare a pensiilor militare de stat, ca vectori de stabilire a cuantumului în plată al acestora.

86. A statuat astfel că, potrivit art. 59 alin. (1) din Legea nr. 223/2015, cuantumului pensiilor militare de stat se *indexează* anual cu 100% din rata medie anuală a inflației, la care se adaugă 50% din creșterea reală a câștigului salarial mediu brut realizat, iar această dispoziție reprezintă regula generală în materie de indexare a pensiilor militare.

87. Diferit de această indexare, un alt mecanism de creștere a cuantumului pensiei, identificat de curtea de apel prin interpretarea literală a legii, este cel al actualizării acestor pensii, reglementat de art. 60 alin. (1) din Legea nr. 223/2015. În acest articol se arată că pensiile militare de stat se *actualizează* ori de câte ori se majorează solda de grad/salariul gradului profesional și/sau solda de funcție/salariul de funcție al militarilor, polițiștilor și funcționarilor publici cu statut special, în procentele stabilite la art. 29, 30 și 108 și în funcție de vechimea valorificată prin ultima decizie de pensie.

88. În egală măsură, legiuitorul a stabilit, iar instanța de apel a arătat că nu pot fi eludate dispozițiile art. 60 alin. (3) din Legea nr. 223/2015, prin care s-a statuat că, în anul în care pot fi aplicate atât prevederile art. 59, cât și cele ale art. 60 alin. (1), se aplică un singur vector de creștere a pensiei, cel mai favorabil.

89. De asemenea, s-a subliniat că indexarea și actualizarea pensiilor militare de stat sunt operațiuni distincte sub aspectul modului de calcul și elementelor la care se raportează: indexarea se aplică la pensia brută, care include și indexările anterioare, în timp ce actualizarea se raportează la cuantumului brut al soldei de grad/salariului gradului profesional și/sau soldei de funcție/salariului de funcție al militarilor — ca element al bazei de calcul pentru determinarea cuantumului brut al pensiei —, iar nu la cuantumului brut al pensiei în plată.

90. Plecând de la aceste distincții, curtea de apel a subliniat că, întrucât rata medie a inflației pentru anul 2015 a avut o valoare negativă, prin art. 14 alin. (2) din O.U.G. nr. 57/2015 s-a stabilit că, prin derogare de la dispozițiile art. 59 alin. (1) din Legea nr. 223/2015, în anul 2016, pensiile militare de stat se *majorează* cu 5%, legiuitorul *asimilând astfel indexarea cu valoarea acestei majorări*.

91. Similar, pentru anul 2017, a intervenit o nouă majorare, cu 5,25%, tot prin derogare de la dispozițiile art. 59 alin. (1) din Legea nr. 223/2015, conform art. 12 alin. (2) din O.U.G. nr. 99/2016.

92. Așadar, pentru anii 2016 și 2017 au operat două majorări punctuale, fiecare dintre ele pentru fiecare an, aplicate succesiv la valoarea pensiilor militare brute aflate în plată.

93. Totodată, prin Legea nr. 152/2017 s-a prevăzut la art. II alin. (3) lit. b) că, începând cu data intrării în vigoare a acestei legi, se majorează cu 15% cuantumului brut al salariilor de bază/soldelor de funcție ale cadrelor militare în activitate, precum și ale soldaților și gradaților voluntari, inclusiv personalului civil din Ministerul Apărării Naționale și instituțiile aflate în subordinea sa, cu excepția celor care au beneficiat de majorări potrivit Legii nr. 250/2016, iar acest lucru determină, potrivit art. 60 alin. (1) din Legea nr. 223/2015, *actualizarea pensiilor militare*.

94. Prin urmare, s-a distins de către instanța de trimitere că în anul 2017, în privința pensiilor militare de stat, operau concomitent atât majorarea/indexarea stabilită prin actele normative arătate, cât și actualizarea stabilită ca efect al art. II alin. (3) lit. b) din Legea nr. 152/2017, însă aceste criterii de

creștere nu puteau fi aplicate concomitent, astfel cum s-a impus prin art. 60 alin. (3) din Legea nr. 223/2015.

95. A mai subliniat instanța de trimitere, în finalul punctului său de vedere asupra chestiunii de drept, că indexările anterior acordate aferente anilor 2016 și 2017 — de 5%, respectiv 5,25% — aplicate la cuantumul brut al pensiilor în plată nu pot fi incluse și avute în vedere ca bază a actualizării, deoarece această actualizare are în vedere un alt reper, respectiv cuantumul brut al soldei de funcție, iar nu cuantumul brut al pensiei aflate în plată. A proceda contrar semnifică o aplicare cumulativă a actualizării cu indexarea pensiilor militare, ceea ce art. 60 alin. (3) din Legea nr. 223/2015 interzice expres.

96. Din acest examen al încheierii de sesizare rezultă că instanța investită în litigiul principal a expus cu claritate raționamentul judiciar, interpretând logic, sistematic și teleologic textele de lege incidente, și a concluzionat că în cauză se impune o dezlegare a chestiunii litigioase bazate pe finalitatea actului normativ interpretat, care a presupus coroborarea aplicată a dispozițiilor normative, cercetând contextul adoptării lor de către autoritatea legiuitoare și prin raportare la conținutul concret al textelor de lege.

97. Acest demers nu devoalează dificultatea evidentă și serioasă întâmpinată de completul de judecată în legătură cu problema de drept sesizată, ci, dimpotrivă, membrii acestuia au avut o opinie congruentă și exhaustiv argumentată.

98. Din această perspectivă se constată că nu este relevantă dificultatea întâmpinată de instanța care judecă procesul cu

101. Nefiind îndeplinite toate condițiile de admisibilitate a sesizării, în temeiul art. 519, cu referire la art. 521 din Codul de procedură civilă,

privire la interpretarea chestiunii de drept sesizate, în realitate, completul confruntându-și opinia, pe de o parte, cu divergența de interpretare a problemei de drept dintre părțile litigante și, pe de altă parte, cu împrejurarea că apelantul a opus în cauză o hotărâre definitivă ce cuprinde o altă soluție asupra aceleiași chestiuni de drept.

99. Instanța de trimitere a urmărit astfel nu deducerea, în procedura de interpretare și aplicare unitară a legii de către instanța supremă, a unei chestiuni de drept asupra căreia a sesizat o controversă ori o dificultate reală, ci confirmarea interpretării proprii, determinată exclusiv de premisa că, în cauză, apelantul a opus o hotărâre judecătorească definitivă care conține o dezlegare opusă.

100. Subliniind că acest context nu este relevant pentru caracterizarea condiției caracterului real și veritabil al chestiunii de drept, ca fiind aptă să atragă intervenția instanței supreme, trebuie menționat și că examenul jurisprudențial realizat pe baza datelor comunicate de curțile de apel relevă că orientarea majoritară a jurisprudenței corespunde modului în care instanța de trimitere a dat interpretare chestiunii de drept supuse dezbaterii, astfel că rămân izolate, în acest ansamblu, atât Decizia civilă nr. 926 din 4 iulie 2019 a Curții de Apel Brașov — Secția civilă, cât și deciziile civile nr. 1.320/A din 18 noiembrie 2020 și nr. 1.402/A din 9 decembrie 2020, pronunțate de același complet al Curții de Apel Cluj — Secția a IV-a pentru litigiile de muncă și asigurări sociale.

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca inadmisibilă, sesizarea formulată de Curtea de Apel Oradea — Secția I civilă, în Dosarul nr. 357/111/2019, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept:

Dacă prin raportare la dispozițiile art. 60 alin. (3) din Legea nr. 223/2015 privind pensiile militare de stat, în forma aflată în vigoare la data de 30 iunie 2017, după actualizarea drepturilor de pensie, conform dispozițiilor art. 60 alin. (1) din Legea nr. 223/2015, în forma aflată în vigoare la data de 30 iunie 2017, realizată în baza dispozițiilor Legii nr. 152/2017 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 99/2016 privind unele măsuri pentru salarizarea personalului plătit din fonduri publice, prorogarea unor termene, precum și unele măsuri fiscal-bugetare, cu completările ulterioare, la stabilirea drepturilor finale de pensie trebuie acordată și suma aferentă majorării în cuantum de 5%, reglementată de dispozițiile art. 14 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2015 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2016, prorogarea unor termene, precum și unele măsuri fiscal-bugetare, cu modificările și completările ulterioare.

Obligatorie, potrivit dispozițiilor art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă.

Pronunțată în ședință publică astăzi, 7 iunie 2021.

VICEPREȘEDINTELE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

GABRIELA ELENA BOGASIU

Magistrat-asistent,
Cristian Balacciu

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; 012329
C.I.F. RO427282, IBAN: RO55RNCB0082006711100001 BCR
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 DTCMB (alocat numai persoanelor juridice bugetare)
Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, www.monitoruloficial.ro

Adresa Biroului pentru relații cu publicul este:

Str. Parcului nr. 65, intrarea A, sectorul 1, București; 012329.

Tel. 021.401.00.73, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72,

e-mail: pierderiate@ramo.ro, concursurifp@ramo.ro, convocariaga@ramo.ro

